

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ

вул. Богомольця, 10, м. Київ, 01601
тел. (044) 256-12-82, факс (044) 253-64-04
gsu@police.gov.ua

Ідентифікаційний код 40108578

№ _____ На № _____ Від _____

ПОВІДОМЛЕННЯ про підозру

місто Київ

«01» березня 2023 року

Старший слідчий в особливо важливих справах Головного слідчого управління Національної поліції України майор поліції Кулабухова Антоніна Юріївна, розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 42022000000000721 від 16.06.2022, та встановивши наявність достатніх доказів у вчиненні кримінального правопорушення, відповідно до ст. ст. 42, 276, 277, 278 КПК України,

ПОВІДОМИЛА:

Чорнокнижному Євгенію Андрійовичу, 30.04.1994 року народження, уродженцю с. Чеботарьово Кувандикського району Оренбургської області Російської Федерації, громадянину Російської Федерації, старшому снайперу відділення стрілецького взводу стрілецької роти 15-ї окремої гвардійської мотострілецької бригади (миротворчих сил) 2-ї гвардійської загальновійськової армії Центрального військового округу (військова частина № 90600) Збройних Сил Російської Федерації, який проживає за адресою: Російська Федерація, Оренбурська область, Кувандикський район, с. Чеботарьово, вул. Кооперативна, 13, паспорт громадянина РФ № 5316653507, виданий 26.08.2016 відділом УФМС росії в м. Кувандик Оренбургської області,

про те, що він підозрюється у скоєнні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України, а саме: у жорстокому

поводженні з цивільним населенням, та в інших порушеннях законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, вчиненому за попередньою змовою групою осіб.

Стислий виклад фактичних обставин кримінальних правопорушень, у вчиненні яких підозрюється особа, та зміст підозри

Не пізніше 2013 року, у зв'язку з демократичними процесами, які відбувалися на території України, у представників влади Російської Федерації (далі – РФ) та службових осіб із числа керівництва Збройних Сил Російської Федерації (далі – ЗС РФ), досудове розслідування та судовий розгляд щодо яких здійснюється в інших кримінальних провадженнях, виник злочинний умисел на вчинення протиправних дій, спрямованих на порушення суверенітету і територіальної цілісності України, зміну меж її території та державного кордону на порушення порядку, встановленого Конституцією України.

Досягти таких цілей вони вирішили шляхом розв'язання та ведення агресивної війни проти України. Використовуючи при цьому як підпорядковані підрозділи Збройних Сил Російської Федерації, у тому числі дислоковані на підставі міжнародних угод на території АР Крим і міста Севастополя, так і інші сили (озброєні банди та групи найманців, створені, підпорядковані, керовані, контрольовані і фінансовані Російською Федерацією).

Внаслідок збройної агресії Російської Федерації у 2014 році окуповано частину території України, зокрема територію у межах Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей.

На такій території України утворено підконтрольні Російській Федерації самопроголошені органи, які узурпували виконання владних функцій на тимчасово окупованій території. Цими ж органами забезпечено подальше силове утримання Російською Федерацією тимчасово окупованої території та її загальний контроль.

У подальшому, з метою створення приводів для ескалації конфлікту і спроби виправдання своєї агресії перед громадянами РФ та світовою спільнотою, 21.02.2022 представниками влади Російської Федерації самопроголошені Луганську та Донецьку народні республіки визнано незалежними державами. При цьому в Україні з 2014 року, враховуючи терористичний характер діяльності таких самопроголошених народних республік, вони визнані терористичними організаціями.

Далі, 22.02.2022 Президент Російської Федерації підписав з керівниками російських окупаційних адміністрацій на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей договори про дружбу, співробітництво та взаємну допомогу, які ратифіковані Державною думою та Радою Федерації Російської Федерації.

В цей же день, 22.02.2022, Президент Російської Федерації, реалізуючи злочинний план, з метою надання видимості законності дій по нападу на Україну,

направив до Ради Федерації Російської Федерації звернення про використання Збройних Сил Російської Федерації за межами Російської Федерації, яке було задоволено.

У свою чергу, 23.02.2022 керівники російських окупаційних адміністрацій на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей звернулись до Президента Російської Федерації з проханням надати допомогу у відбитті надуманої ними воєнної агресії «українського режиму щодо населення» так званих Донецької та Луганської народних республік.

24.02.2022 приблизно о 05 год 00 хв Президент Російської Федерації оголосив про своє рішення почати військову операцію в Україні.

У подальшому цього ж дня Збройними Силами Російської Федерації, які діяли за наказом керівництва Російської Федерації і Збройних Сил Російської Федерації, віроломно здійснено пуски крилатих та балістичних ракет по аеродромам, військовим штабам і складам Збройних Сил України та цивільним об'єктам України. Сухопутними підрозділами Збройних Сил та інших військових формувань Російської Федерації здійснено широкомасштабне вторгнення на територію суверенної держави Україна.

У зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України з 05 год 30 хв 24 лютого 2022 року в Україні введено¹ воєнний стан.

У ході активних бойових дій з метою подальшого руху ЗС РФ у напрямку м. Києва та забезпечення подолання супротиву військ України на територіях Київської та Чернігівської областей військовослужбовцями ЗС РФ взято під повний контроль окремі населені пункти Київської області, у тому числі Баришівської селищної територіальної громади Броварського району Київської області, на території яких перебувало цивільне населення, яке не брало участі у збройному конфлікті.

Починаючи з 28.02.2022 по 30.03.2022 військовослужбовці ЗС РФ, у тому числі 15-ї окремої гвардійської мотострілецької бригади (миротворчих сил) роти снайперів (військова частина № 90600) Збройних Сил Російської Федерації, повністю контролювали територію Баришівської селищної територіальної громади Броварського району Київської області, де розмістили бойову техніку, безперешкодно пересувалися вулицями та користувалися майном місцевих жителів, спілкувалися з ними та залякували їх, погрожуючи при цьому фізичною розправою, контролювали їх переміщення в межах населеного пункту та проводили рейди по домоволодіннях з метою повного підкорення цивільного населення волі військовослужбовців ЗС РФ.

Маючи повний контроль над населеними пунктами Баришівської селищної територіальної громади Броварського району Київської області, військовослужбовці ЗС РФ переконалися, що на їхній території проживає лише цивільне населення, яке не бере участі у збройному конфлікті та не може чинити будь-якого супротиву їх волі, а також що на території цих

¹ Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022, затверджений Законом України від 24.02.2022 № 2102-ІХ

населених пунктів та поза їхніми межами не розміщені військові об'єкти або ж підрозділи Збройних Сил України.

Згідно з положеннями ст. 2 Конвенції про захист цивільного населення під час війни, підписаної у м. Женеві 12.08.1949 (далі – Конвенція), учасниками якої є, зокрема Україна та РФ, Конвенція застосовується до всіх випадків оголошеної війни чи будь-якого іншого збройного конфлікту, що може виникнути між двома чи більше Високими Договірними Сторонами, навіть якщо одна з них не визнає стану війни. Конвенція також застосовується до всіх випадків часткової або цілковитої окупації Високої Договірної Сторони, навіть якщо ця окупація не натрапляє на жодний збройний спротив.

У відповідності до ч. 1 ст. 4 Конвенції, особами, що перебувають під захистом цієї Конвенції, є ті, хто в будь-який момент та за будь-яких обставин опиняються, у разі конфлікту чи окупації, під владою сторони конфлікту або окупаційної держави, громадянами яких вони не є.

Статтею 147 Конвенції передбачено, що серйозними порушеннями є дії, якщо їх здійснено проти осіб або власності, які перебувають під захистом цієї Конвенції.

Відповідно до ст. 3 Конвенції сторони домовилися, що з особами, які не беруть активної участі в бойових діях, поведуться гуманно, без будь-якої ворожої дискримінації, причиною якої є раса, колір шкіри, релігія чи вірування, стать, походження чи майновий стан чи будь-які інші подібні критерії.

Із цією метою є забороненими й залишатимуться забороненими будь-коли та будь-де такі діяння стосовно зазначених вище осіб:

а) насилля над життям й особистістю, зокрема всі види вбивств, завдання каліцтва, жорстоке поводження й тортури;

с) наруга над людською гідністю, зокрема образливе та принизливе поводження.

Відповідно до положень ст. 27 Конвенції особи, що перебувають під захистом, мають право за будь-яких обставин на особисту повагу, повагу до своєї честі, права на сім'ю, їхніх релігійних переконань та обрядів, звичок та звичаїв. До них завжди слід ставитися гуманно й захищати їх, зокрема, від будь-якого акту насильства чи залякування, від образ та цікавості натовпу.

Жінки потребують особливого захисту від будь-якого зазіхання на їхню честь і, зокрема, захисту від зґвалтування, примушування до проституції чи будь-якої іншої форми посягання на їхню моральність.

Статтею 31 Конвенції передбачено, що жодний примус фізичного чи морального порядку не може застосовуватися до осіб, які перебувають під захистом, зокрема з метою отримання від них або від третіх осіб якихось відомостей.

Також, ст. 32 Конвенції встановлено, що Високі Договірні Сторони спеціально дають згоду на те, що їм забороняється застосування будь-яких заходів, які можуть завдати фізичних страждань або призвести до знищення осіб, що перебувають під захистом, які є під їхньою владою. Ця заборона поширюється не лише на вбивства, тортури, тілесні покарання, калічення та медичні чи наукові дослідження, які не викликані потребою лікування особи, що

перебуває під захистом, а й на будь-яке інше brutальне поводження з боку як цивільних, так і військових властей.

Відповідно до ч. 1 ст. 33 Конвенції жодну особу, що перебуває під захистом, не може бути покарано за правопорушення, якого вона не вчинила особисто. Колективні покарання, так само як і будь-які залякування чи терор, забороняються.

Згідно з ч. 2 ст. 75 Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12.08.1949, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 року (далі – Протокол), заборонені й будуть залишатися забороненими в будь-який час і в будь-якому місці такі дії, незалежно від того, чиняться вони представниками цивільних чи воєнних органів:

а) насильство над життям, здоров'ям і фізичним та психічним станом осіб, зокрема:

а.1) вбивство;

а.2) катування всіх видів - фізичні чи психічні;

б) знущання над людською гідністю, зокрема, принижуюче й образливе поводження, примус до проституції чи непристойне посягання в будь-якій його формі;

е) погрози вчинити будь-яку з вищезазначених дій.

Водночас, ч. 1 ст. 76 Протоколу, передбачено, що жінки користуються особливою повагою і їм забезпечується захист, зокрема, від згвалтування, примусу до проституції і будь-яких інших форм непристойних посягань.

Відповідно до ч. 1 ст. 77 Протоколу діти користуються особливою повагою, і їм забезпечується захист від будь-якого роду непристойних посягань. Сторони, що перебувають у конфлікті, забезпечують захист і допомогу, які їм потрібні з огляду на їх вік або з будь-якої іншої причини.

Статтю 38 Конвенції про права дитини, яку схвалено резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1989 року (ратифіковано Постановою Верховної Ради Української РСР № 789-ХІІ від 27.02.1991), передбачено, що держави-учасниці зобов'язані поважати норми міжнародного гуманітарного права, що застосовуються до них у випадку збройних конфліктів і мають відношення до дітей, та забезпечувати їх додержання згідно із своїми зобов'язаннями за міжнародним гуманітарним правом, пов'язаним із захистом цивільного населення під час збройних конфліктів, Держави-учасниці зобов'язані вживати всіх можливих заходів з метою забезпечення захисту дітей, яких торкається збройний конфлікт, та догляду за ними.

Крім того, відповідно до ст. 47 Бойового уставу з підготовки та ведення загальновійськового бою (частина II батальйон, рота), який затверджений наказом головнокомандувача сухопутними військами – заступником міністра оборони РФ від 31.08.2004 № 130, командири (начальники) усіх рівнів зобов'язані: знати та враховувати під час підготовки та під час ведення бою (виконання отриманого завдання) норми міжнародного гуманітарного права; вимагати їх знання та забезпечувати неухильне виконання підлеглим особовим

складом; припиняти випадки порушення цих норм; притягувати до відповідальності осіб, які вчинили порушення.

При цьому, п. 7 Настановлення з міжнародного гуманітарного права для ЗС РФ, затвердженого наказом міністра оборони РФ від 08.08.2001, забороняється вчиняти терор щодо цивільного населення.

Пунктом 46 зазначеного Настановлення передбачено, що жертви збройних конфліктів (у тому числі цивільне населення) користуються повагою та перебувають під захистом міжнародного гуманітарного права, якщо вони утримуються від будь-яких ворожих дій стосовно збройних сил.

Водночас пунктом 74 Настановлення передбачена відповідальність командира з'єднання (частини, підрозділи), розташованого на окупованій території, який зобов'язаний, поважаючи існуючі на окупованій території закони, вживати всіх залежних від нього заходів щодо забезпечення громадського порядку та безпеки, запобігання пограбуванню та незаконній конфіскації майна. Однак, щодо цивільного населення можуть бути вжиті додаткові заходи контролю та забезпечення безпеки у зв'язку з воєнним станом.

Крім того, на виконання п. 149 Настановлення завданнями морально-психологічного забезпечення з урахуванням норм міжнародного гуманітарного права є:

- аргументоване переконання особового складу в необхідності дотримання принципів та норм міжнародного гуманітарного права;

- виховання особового складу у кращих російських традиціях гуманного ставлення до жертв збройних конфліктів та громадянського населення.

Таким чином, військовослужбовці ЗС РФ, які контролювали територію Баришівської селищної територіальної громади Броварського району Київської області, були обізнані та повинні були дотримуватися норм міжнародного гуманітарного права, а керівництво військових частин, які окупували населені пункти Київської області, зобов'язані забезпечити дотримання норм міжнародного гуманітарного права їх підлеглими.

Однак, у ході досудового розслідування кримінального провадження встановлено, що військовослужбовцями ЗС РФ умисно та систематично здійснювалися дії, які порушували закони та звичаї ведення війни, що закріплені в Конвенції про закони і звичаї війни на суходолі та додатку до неї: Положенні про закони і звичаї війни на суходолі, Конвенції про захист цивільного населення під час війни, а також в інших міжнародних договорах, що визначають права і обов'язки військовослужбовців, а також цивільного населення.

Порушуючи вимоги п. 2 ст. 1 Положення про закони і звичаї війни на суходолі, військовослужбовці ЗС РФ не мали на собі закріплених відмітних емблем, які можуть бути впізнані на відстані, лише постійно носили при собі зброю, яку відкрито демонстрували та погрожували її застосування до цивільного населення.

Так, на початку березня 2022 року військовослужбовці відділення стрілецького взводу стрілецької роти 15-ї окремої гвардійської мотострілецької бригади (миротворчих сил) 2-ї гвардійської загальновійськової армії Центрального військового округу (військова частина № 90600) ЗС РФ

Шахматов В.Д. та Чорнокнижний Є.А. разом з іншими невстановленими досудовим розслідуванням військовослужбовцями ЗС РФ, перебуваючи на території населеного пункту Баришівської селищної територіальної громади Броварського району Київської області, почали обходити будинки та перевіряти, хто проживав в оселях, а також вимагали у цивільного населення алкоголь і тютюнові вироби.

08.03.2022 та 10.03.2022 Шахматов В.Д. та Чорнокнижний Є.А., здійснюючи обхід території Баришівської селищної територіальної громади Броварського району Київської області, визначили коло будинків, в яких проживають молоді та привабливі особи жіночої статі і всупереч вимогам Конвенції щодо поведження на окупованих територіях із цивільним населенням та під погрозою вогнепальної зброї вирішили вчинити стосовно них сексуальне насильство.

13.03.2022, не пізніше 11 год 30 хв, перебуваючи у невстановленому досудовим розслідуванням місці, Шахматов В.Д. спільно з Чорнокнижним Є.А., будучи добре обізнаними про місце проживання та склад сімей Дмитренків, Кравець, Скибів, Герасименків, Сидоренків, Лихутів, домовилися про спільне вчинення порушення законів та звичаїв війни у вигляді жорстокого поведження з останніми, застосування фізичного та морального примусу до них, сексуального насильства до осіб жіночої статі вказаних сімей, в тому числі дітей, примусу до споглядання за такими актами сексуального насильства іншими членами їхніх родин, а також інших насильницьких дій сексуального характеру.

Упродовж періоду з 11 год 30 хв до 16 год 00 хв 13 березня 2022 року Шахматов В.Д. та Чорнокнижний Є.А., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, діючи за попередньою змовою між собою, усвідомлюючи та розуміючи, що цивільне населення, яке утримується від будь-яких ворожих дій стосовно ЗС РФ, користується повагою та перебуває під захистом міжнародного гуманітарного права, жорстоко поводитися з ним та умисно вчинили стосовно жінок та дітей дії сексуального характеру, поєднані із фізичним та психологічним насильством, яке також супроводжувалося погрозами застосування автоматичної вогнепальної зброї.

Так, близько 11 год 30 хв Шахматов В.Д. та Чорнокнижний Є.А., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, діючи за попередньою змовою між собою, маючи єдиний умисел на порушення законів і звичаїв війни, зайшли на територію домоволодіння, що розташоване в Баришівській селищній територіальній громаді Броварського району Київської області, де проживали цивільні особи, а саме: Дмитренко А.А. із своєю дружиною Дмитренко К.Л. та малолітньою донькою Дмитренко М.А. При цьому Шахматов В.Д. та Чорнокнижний Є.А. усвідомлювали, що сім'я Дмитренків складається із цивільних осіб, які не виконували та не сприяли виконанню будь-яких бойових задач, були одягнені у цивільний одяг, займалася цивільними справами та не мали можливості чинити опір і будуть підкорюватись будь-яким вимогам внаслідок загрози їхньому життю та життю їхніх близьких.

Усвідомлюючи, що на Дмитренко К.Л. поширюються вимоги ч. 2 ст. 27 Конвенції та ч. 1 ст. 76 Протоколу, відповідно до яких жінки потребують

особливого захисту від будь-якого зазіхання на їхню честь, і, зокрема, захисту від згвалтування чи будь-якої іншої форми посягання на їхню моральність, розуміючи її неспроможність чинити опір через страх застосування ними фізичного насильства відносно неї та членів її сім'ї, Шахматов В.Д. та Чорнокнижний Є.А. змусили Дмитренко К.Л. зайти в приміщення кухні, при цьому демонструючи автоматичну вогнепальну зброю та погрожуючи її застосуванням наказали її чоловіку Дмитренку А.А. залишитися в кімнаті.

Після цього Шахматов В.Д. та Чорнокнижний Є.А., діючи за попередньою змовою між собою, реалізуючи спільний злочинний умисел, направлений на насильницькі дії сексуального характеру, та усвідомлюючи протиправність їх вчинення відносно цивільного населення в умовах окупації населеного пункту ЗС РФ, по черзі заходили до приміщення кухні, де використовуючи психологічний примус до Дмитренко К.Л., вчинили стосовно неї акт сексуального насильства, а саме дії, пов'язані з оральним проникненням в її тіло з використанням геніталій Шахматова В.Д. та Чорнокнижного Є.А., що є порушенням вимог ч. 2 ст. 27 Конвенції та ч. 1 ст. 76 Протоколу. Такими діями Шахматов В.Д. та Чорнокнижний Є.А. принизили честь, гідність та спричинили фізичний біль і моральні страждання Дмитренко К.Л.

При цьому Шахматов В.Д. та Чорнокнижний Є.А., на виконання попередньої домовленості між собою, під час вчинення одним з них сексуального насильства стосовно Дмитренко К.Л. по черзі перебували поряд з її чоловіком Дмитренком А.А., якого змусили залишатися в іншій кімнаті будинку та шляхом погрози застосування автоматичної зброї не допускали вчинення ним будь-яких активних дій, які б завадили їм вчинити сексуальне насильство щодо його дружини Дмитренко К.Л.

У подальшому Шахматов В.Д., продовжуючи реалізацію спільного з Чорнокнижним Є.А. злочинного умислу, порушуючи вимоги ч. 3 ст. 3 Конвенції, щодо жорстокого поводження з цивільним населенням та наружи над людською гідністю, зокрема образливого та принизливого поводження, перебуваючи в кімнаті будинку Дмитренка А.А. та усвідомлюючи, що він є особою, яка не бере активної участі в бойових діях та підпадає під захист Конвенції, з метою психологічного тиску в присутності Дмитренка А.А. та його малолітньої дитини Дмитренко М.А. здійснив декілька пострілів з автоматичної вогнепальної зброї в стелю кімнати. При цьому Шахматов В.Д., приставляючи автоматичну вогнепальну зброю до різних частин тіла Дмитренка А.А. та погрожуючи її застосуванням безпосередньо до нього, завів його до приміщення кухні, де на той час знаходилися Чорнокнижний Є.А. та Дмитренко А.Л., стосовно якої Шахматовим В.Д. та Чорнокнижним Є.А. вчинялося сексуальне насильство.

Знаходячись в приміщенні кухні Шахматов В.Д. з метою примусу Дмитренка А.А. до споглядання сексуального насильства стосовно його дружини Дмитренко К.Л., а також для недопущення будь-яких спроб Дмитренка А.А. завадити їм продовжувати вчиняти сексуальне насильство, наніс металеву каструлю останньому декілька ударів по голові, після чого продовжуючи жорстоке поводження з ним, також наніс йому декілька ударів

ногами та руками по тулубу, заподіявши Дмитренку А.А. фізичного болю та моральних страждань.

У цей час Чорнокнижний Є.А., діючи за попередньою домовленістю із Шахматовим В.Д., продовжуючи свої злочинні дії спрямовані на образливе та принизливе поводження над особою жіночої статті, в присутності Дмитренка А.А., якого Шахматов В.Д. шляхом застосування фізичного насильства та погрозою застосування автоматичної вогнепальної зброї примусив споглядати за вчиненням акту сексуального насильства стосовно Дмитренко К.Л., продовжував упродовж 30 хвилин вчиняти стосовно останньої сексуальне насильство, а саме дії, пов'язані з оральним проникненням в її тіло його геніталій. Такими діями Чорнокнижний Є.А. принизив честь, гідність Дмитренко К.Л. та спричинив їй моральні страждання, що є порушенням вимог ч. 2 ст. 27 Конвенції та ч. 1 ст. 76 Протоколу.

У подальшому, Шахматов В.Д., діючи за попередньою змовою із Чорнокнижним Є.А., продовжуючи жорстоке поводження з цивільним населенням на окупованій ЗС РФ території, яке супроводжувалося знущанням над людською гідністю, нехтуючи вимогами ч. 1 ст. 77 Протоколу, відповідно до якої діти користуються особливою повагою, і їм забезпечується захист від будь-якого роду непристойних посягань, пішов до кімнати, у якій знаходилася малолітня Дмитренко М.А. Усвідомлюючи, що Дмитренко М.А., є малолітньою дитиною, не досягла статевої зрілості та не може чинити опір в силу свого віку, в порушення вимог Конвенції, Протоколу та Конвенції про права дитини, Шахматов В.Д. вчинив стосовно малолітньої Дмитренко М.А. акт сексуального насильства, а саме: дії пов'язані з оральним проникненням в її тіло його геніталій, а також інші насильницькі розпусні дії сексуального характеру, які полягали в оголенні статевих органів останньої, непристойних дотиках до її сідниць і шиї, імітації статевого акту, чим принизив честь та гідність Дмитренко М.А., а також спричинив їй психологічну травму.

При цьому, Чорнокнижний Є.А., на виконання попередньої домовленості з Шахматовим В.Д., залишився в приміщенні кухні, де під загрозою застосування автоматичної вогнепальної зброї стосовно Дмитренка А.А. та Дмитренко К.Л., утримував останніх.

Після цього Шахматов В.Д. продовжуючи свої злочинні дії спрямовані на принизливе та образливе поводження із цивільним населенням, що перебувало під окупацією ЗС РФ, залишив малолітню дитину Дмитренко М.А. в кімнаті та повернувся в приміщення кухні. В той же час, Чорнокнижний Є.А. продовжував під загрозою фізичного насильства та застосування автоматичної вогнепальної зброї утримувати Дмитренка А.А. та його дружину Дмитренко К.Л. Перебуваючи в приміщенні кухні, Шахматов В.Д. в присутності Дмитренка А.А., якого Шахматов В.Д. із Чорнокнижним Є.А. примусили споглядати за вчиненням актів сексуального насильства стосовно його дружини, намагався вчинити стосовно Дмитренко К.Л. сексуальне насильство, пов'язане із вагінальним проникненням в її тіло його геніталій, проте свій злочинний намір не довів до кінця з причин, що не залажали від його волі.

Далі, маючи на меті продовжити свої злочинні дії, пов'язані із жорстоким поведінням з цивільним населенням та актами сексуального насильства над цивільним населенням, Шахматов В.Д. із Чорнокнижним Є.А. залишили домоволодіння сім'ї Дмитренків та попрямували до наступного будинку, розташованого на території Баришівської селищної територіальної громади Броварського району Київської області, де проживали родини Скибів та Герасименків.

Так, цього ж дня, в період з 12 год 00 хв до 14 год 00 хв Шахматов В.Д. та Чорнокнижний Є.А., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, реалізуючи свій злочинний намір та розуміючи, що місцеві жителі Баришівської селищної територіальної громади Броварського району Київської області не беруть участі у збройному конфлікті та перебувають під захистом Конвенції, при цьому не мають можливості чинити супротив будь-яким їх наказам та діям, пішою дорогою прийшли до будинку, де мешкали подружжя Скибів, окрім яких в приміщенні будинку проживали Герасименко А.М., яка перебувала у стані вагітності, її син Герасименко О.В. та його неповнолітня дівчина Радчук В.М. На території домоволодіння, Шахматов В.Д. та Чорнокнижний Є.А., діючи за попередньою домовленістю, порушуючи вимоги ч. 3 ст. 3 Конвенції, свідомо ігноруючи норми міжнародного гуманітарного права щодо недопущення жорстокого поведіння із цивільним населенням окупованих територій, здійснили декілька пострілів із автоматичної вогнепальної зброї з метою залякування власника будинку – особи похилого віку Скиби С.П. Усвідомивши реальність небезпеки Скиба С.П. не чинив опору. Однак, Чорнокнижний Є.А. продовжуючи жорстоке поведіння над цивільним населенням, пригнічуючи гідність особи, приставив до голови Скиби С.П. вогнепальну зброю. В цей же час, Шахматов В.Д. зайшов до приміщення будинку, де побачив Скибу Л.В., вагітну Герасименко А.М. і неповнолітню Радчук В.М.

Діючи за попередньою змовою із Чорнокнижним Є.А., з метою вчинення дій, спрямованих на образливе та принизливе поведіння із цивільним населенням на території, що перебувала під окупацією ЗС РФ, демонструючи наявну вогнепальну зброю, Шахматов В.Д., наказав Скибі Л.В. залишатися в кімнаті, а неповнолітній Радчук В.М. вийти в іншу кімнату будинку. Продовжуючи реалізацію спільного злочинного умислу із Чорнокнижним Є.А., узгоджені злочинні дії, спрямовані на принизливе та образливе поведіння із цивільним населенням, демонструючи зневажливе ставлення до жінок, Шахматов В.Д. зайшов до кімнати, де знаходилась Герасименко А.М. Після цього, Шахматов В.Д. діючи за попередньою домовленістю із Чорнокнижним Є.А., свідомо ігноруючи положення Конвенції щодо недопущення зазіхання на честь жінки, під погрозою застосування вогнепальної зброї, вчинив стосовно вагітної Герасименко А.М. акт сексуального насильства, а саме дії пов'язані із вагінальним проникненням в її тіло із використанням своїх геніталій, без її добровільної згоди на це. Повернувшись в кімнату, де знаходилась неповнолітня Радчук В.М., Шахматов В.Д. вчинив над нею сексуальне насильство пов'язане із вагінальним, оральним та анальним проникненням в її тіло своїх геніталій, без її добровільної згоди на це. В цей же

час, Чорнокнижний Є.А. свідомо ігноруючи положення Конвенції щодо недопущення зазіхання на честь жінки, під погрозою застосування вогнепальної зброї вчинив стосовно Герасименко А.М. сексуальне насильство, пов'язане із вагінальним проникненням в її тіло із використанням своїх геніталій, без її добровільної згоди на це. Потім Чорнокнижний Є.А. під погрозою застосування вогнепальної зброї вчинив сексуальне насильство стосовно неповнолітньої Радчук В.М., а саме дії, пов'язані із вагінальним проникненням в її тіло із використанням своїх геніталій, без її добровільної згоди на це

Внаслідок спільних, вчинених за попередньою змовою між собою дій, Шахматов В.Д. та Чорнокнижний Є.А. принизили честь та гідність вагітної Герасименко А.М та неповнолітньої Радчук В.М., спричинивши їм фізичний біль і моральні страждання, а також моральні страждання Скибі С.П., який будучи цивільною особою, під погрозою розстрілу не міг чинити спротиву насиллю над жінками, що є порушенням вимог ч. 2 ст. 27 Конвенції та ч. 1 ст. 76 Протоколу.

Крім того, цього ж дня, близько 14 год 00 хв, продовжуючи діяти за попередньою змовою групою осіб, Шахматов В.Д. та Чорнокнижний Є.А., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, реалізуючи свій злочинний намір та розуміючи, що місцеві жителі Баришівської селищної територіальної громади Броварського району Київської області не беруть участі у збройному конфлікті та перебувають під захистом Конвенції, при цьому не мають можливості чинити супротив будь-яким їх наказам та діям, прийшли до будинку, де проживало подружжя Сидоренків.

Зайшовши на подвір'я вказаного будинку Шахматов В.Д. та Чорнокнижний Є.А. побачили одягненого у цивільний одяг Сидоренка С.А., який займався цивільними справами. Усвідомлюючи, що він є особою, яка не бере активної участі в бойових діях та підпадає під захист Конвенції, з метою психологічного тиску Чорнокнижний Є.А., демонструючи зневажливе ставлення до цивільного населення, направив на нього вогнепальну зброю, а потім піднявши її вгору, здійснив приблизно дванадцять пострілів, демонструючи можливість її застосування у разі невиконання будь-яких вимог.

У цей час Шахматов В.Д., діючи за попередньою змовою із Чорнокнижним Є.А., ігноруючи норми міжнародного гуманітарного права, щодо недопущення жорстокого поводження із цивільним населенням на окупованих територіях ЗС РФ, зайшов до приміщення будинку. Втілюючи в дію спільний із Чорнокнижним Є.А. задум, Шахматов В.Д. демонструючи Сидоренку Є.А. автоматичну вогнепальну зброю, з якої здійснив декілька пострілів в область підлоги приміщення кухні, залякуючи та примушуючи до виконання будь-яких вимог, наказав зайти з ним в одну з кімнат будинку, з наміром вчинення сексуального насильства.

Однак, Сидоренко Є.А. не підкорилася вимогам озброєного Шахматова В.Д. та взявши в руки побутовий ніж повідомила, що при подальшій спробі наблизитися до неї заподіє собі і йому смертельні поранення.

Отримавши неочікуваний опір з боку Сидоренко Є.А., Чорнокнижний Є.А. та Шахматов В.Д. змушені були відмовитися від вчинення сексуального насильства та залишили територію домоволодіння.

В результаті Шахматов В.Д. та Чорнокнижний Є.А., свідомо проігнорували норми міжнародного гуманітарного права, щодо недопущення жорстокого поводження із цивільним населенням окупованих територій, намагаючись вчинити сексуальне насильство над цивільною особою жіночої статі – Сидоренко Є.А., однак не змогли виконати всіх дій, які вважали за необхідне для доведення спільного злочинного задуму до кінця, з причин які не залежали від їх волі.

Крім того, 13 березня 2022 року близько 15.00 продовжуючи діяти за попередньою змовою групою осіб Шахматов В.Д. та Чорнокнижний Є.А., реалізуючи свій злочинний намір та розуміючи, що місцеві жителі Барішівської селищної територіальної громади Броварського району Київської області не беруть участі у збройному конфлікті та перебувають під захистом Конвенції, при цьому не мають можливості чинити супротив будь-яким їх наказам та діям, пішою ходою та озброєні вогнепальною зброєю прийшли до будинку, де проживало подружжя Лихутів.

Зайшовши на подвір'я вказаного будинку Шахматов В.Д. та Чорнокнижний Є.А. з'ясували, що крім подружжя Лихутів в приміщенні будинку перебував Герасименко О.В. та декілька мешканців села, які переховувались у приміщенні підвалу, рятуючись від систематичних артилерійських обстрілів з боку збройних сил РФ, зокрема Кравець С.Ю. та її неповнолітня донька Кравець Д.А.

Усвідомлюючи, що перед ними цивільні особи, які не беруть активної участі в бойових діях та підпадають під захист Конвенції на яких поширюються норми міжнародного гуманітарного права, у порушення ст. 27 Конвенції щодо права осіб, які перебувають під її захистом, на особисту повагу, повагу до своєї честі, гуманне ставлення та захист від будь-якого акту насильства чи залякування, вирішили продовжити дії, спрямовані на приниження честі та гідності цивільних осіб жіночої статі.

Ігноруючи норми міжнародного гуманітарного права, а також положення міжнародної Конвенції, щодо недопущення насильства над цивільним населенням окупованих територій, Чорнокнижний Є.А. та Шахматов В.Д., здійснили по декілька пострілів із автоматичної зброї, показавши рішучість застосувати зброю у разі невиконання будь-яких вимог. Після цього, демонструючи жорстоке та зневажливе ставлення до цивільного населення, наказали Лихуті П.І. та Герисменку О.В. лягти вниз обличчям на землю, а літнім жінкам Лихуті К.В. та її матері, сидіти в приміщенні будинку та не втручатися у будь-які події. Потім, Шахматов В.Д. та Чорнокнижний Є.А. ігноруючи норми міжнародного гуманітарного права, щодо недопущення жорстокого поводження із цивільним населенням на окупованих територіях, положення Конвенції, щодо захисту жінок від будь-якого зазіхання на їхню честь, і, зокрема, захисту від зґвалтування чи будь-якої іншої форми посягання на їхню моральність, під погрозою застосування вогнепальної зброї наказали Кравець С.Ю. та Кравець Д.А. зайти в окремі кімнати. В подальшому, Шахматов В.Д. діючи за попередньою змовою із Чорнокнижним Є.А., який погрожуючи решті цивільних вогнепальною зброєю і тим самим сприяв його діям, здійснив сексуальне

насильство, яке виразилося в оральному проникненні в тіло Кравець С.Ю. та неповнолітньої Кравець Д.А. з використанням своїх геніталій, без їх добровільної згоди на це, внаслідок чого принизив їх честь, гідність та спричинив фізичний біль і моральні страждання, що є порушенням вимог ч. 2 ст. 27 Конвенції та ч. 1 ст. 76 Протоколу. В той час, Чорнокнижний Є.А. свідомо ігноруючи положення Конвенції щодо недопущення зазіхання на честь жінки, під погрозою застосування вогнепальної зброї також вчинив стосовно Кравець С.Ю. сексуальне насильство, пов'язане із оральним проникненням в її тіло із використанням своїх геніталій, без її добровільної згоди на це.

Крім того, 13 березня 2022 року близько 16 год 00 хв продовжуючи діяти за попередньою змовою групою осіб Шахматов В.Д. та Чорнокнижний Є.А., реалізуючи свій злочинний намір та розуміючи, що місцеві жителі Баришівської селищної територіальної громади Броварського району Київської області не беруть участі у збройному конфлікті та перебувають під захистом Конвенції, при цьому не мають можливості чинити супротив будь-яким їх наказам та діям, повернулися до будинку, де проживало подружжя Скибів. Після цього, ігноруючи положення ч. 2 ст. 27 Конвенції, відповідно якої жінки потребують особливого захисту від будь-якого зазіхання на їхню честь, і, зокрема, захисту від зґвалтування чи будь-якої іншої форми посягання на їхню моральність, погрожуючи вбивством Герасименка О.В., змусили вагітну Герасименко А.М. та неповнолітню Радчук В.М., одягнути верхній одяг та всупереч їх бажанню, прослідувати за ними до одного з будинків Баришівської селищної територіальної громади Броварського району Київської області та піднятися на другий поверх будинку. Після цього, Шахматов В.Д. та Чорнокнижний Є.А., за попередньою змовою, ігноруючи норми міжнародного гуманітарного права, щодо недопущення жорстокого поводження із цивільним населенням на окупованих територіях, положення Конвенції, щодо захисту від зґвалтування чи будь-якої іншої форми посягання на їхню моральність, під погрозою вогнепальної зброї здійснили сексуальне насильство, пов'язане із вагінальним проникненням в тіло вагітної Герасименко А.М. та неповнолітньої Радчук В.М. з використанням своїх геніталій, без їх добровільної згоди на це.

Внаслідок спільних, вчинених за попередньою домовленістю дій, Шахматов В.Д. та Чорнокнижний Є.А. принизили честь та гідність неповнолітньої Радчук В.М. та вагітної Герасименко А.М., спричинивши їм фізичний біль і моральні страждання, а також моральні страждання Герасименку О.В., який будучи цивільною особою під погрозою розстрілу не міг протидіяти насильству над жінками, що є порушенням вимог ч. 2 ст. 27 Конвенції та ч. 1 ст. 76 Протоколу.

Таким чином, Чорнокнижний Євгеній Андрійович підозрюється у скоєнні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України, а саме: у жорстокому поводженні з цивільним населенням, та інших порушеннях законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, вчиненому за попередньою змовою групою осіб, що полягало у зґвалтуванні, непристойному посяганні, брутальному

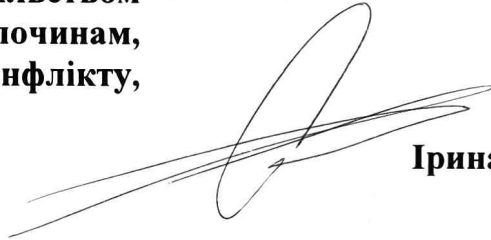
поводженні, застосуванні фізичного та морального примусу, у тому числі залякуванні шляхом погроз фізичною розправою цивільного населення, примусу до споглядання за актами сексуального насильства, тобто у порушенні ч. 2 ст. 27, ст. ст. 31, 32, ч. 1 ст. 33 Конвенції про захист цивільного населення під час війни, підписаної у м. Женеві 12.08.1949, ч. 2 ст. 75, ч. 1 ст. 76, ч. 1 ст. 77 Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12.08.1949, ч. ч. 1, 4 ст. 38 Конвенції про права дитини, яку схвалено резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1989 року.

Старший слідчий в особливо важливих
справах Головного слідчого управління
Національної поліції України

Антоніна КУЛАБУХОВА

Прокурор групи прокурорів
у кримінальному провадженні –
начальник управління процесуального
керівництва досудовим розслідуванням та
підтримання публічного обвинувачення у
кримінальних провадженнях про злочини,
пов'язані із сексуальним насильством
Департаменту протидії злочинам,
вчиненим в умовах збройного конфлікту,
Офісу Генерального прокурора

Ірина ДІДЕНКО

Чорнокнижному Є.А. повідомлено, що згідно зі ст. 42 КПК України підозрюваний має право:

- 1) знати, у вчиненні якого кримінального правопорушення його підозрюють;
- 2) бути чітко і своєчасно повідомленим про свої права, передбачені КПК України, а також отримати їх роз'яснення;
- 3) на першу вимогу мати захисника і зустріч із ним незалежно від часу в робочі, вихідні, святкові, неробочі дні до першого допиту з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, а також після першого допиту - зустрічі без обмеження в часі та кількості у робочі, вихідні, святкові, неробочі дні; на участь захисника у проведенні допиту та інших процесуальних діях; на відмову від захисника в будь-який момент кримінального провадження; на отримання правової допомоги захисника за рахунок держави у випадках, передбачених цим Кодексом та/або законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги, в тому числі у зв'язку з відсутністю коштів для оплати такої допомоги;
- 4) не говорити нічого з приводу підозри проти нього або у будь-який момент відмовитися відповідати на запитання;

5) давати пояснення, показання з приводу підозри чи в будь-який момент відмовитися їх давати;

6) вимагати перевірки обґрунтованості затримання;

7) у разі затримання або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою – на негайне повідомлення членів сім'ї, близьких родичів чи інших осіб про затримання і місце свого перебування згідно з положеннями статті 213 КПК України;

8) збирати і подавати слідчому, прокурору, слідчому судді докази;

9) брати участь у проведенні процесуальних дій;

10) під час проведення процесуальних дій ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій, які заносяться до протоколу;

11) застосовувати з додержанням вимог КПК України технічні засоби при проведенні процесуальних дій, в яких він бере участь. Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд мають право заборонити застосування технічних засобів при проведенні окремої процесуальної дії чи на певній стадії кримінального провадження з метою нерозголошення відомостей, які містять таємницю, що охороняється законом, чи стосуються інтимного життя особи, про що виноситься (постановляється) вмотивована постанова (ухвала);

12) заявляти клопотання про проведення процесуальних дій, про забезпечення безпеки щодо себе, членів своєї сім'ї, близьких родичів, майна, житла тощо;

13) заявляти відводи;

14) ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування в порядку, передбаченому статтею 221 КПК України, та вимагати відкриття матеріалів згідно зі статтею 290 КПК України;

15) одержувати копії процесуальних документів та письмові повідомлення;

16) оскаржувати рішення, дії та бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді в порядку, передбаченому КПК України;

17) вимагати відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, в порядку, визначеному законом, а також відновлення репутації, якщо підозра не підтвердилася;

18) користуватися рідною мовою, отримувати копії процесуальних документів рідною або іншою мовою, якою він володіє, та в разі необхідності користуватися послугами перекладача за рахунок держави.

Підозрюваний має також інші процесуальні права, передбачені цим Кодексом.

Підозрюваний, який є іноземцем і тримається під вартою, має право на зустріч з представником дипломатичної чи консульської установи своєї держави, яку йому зобов'язана забезпечити адміністрація місця ув'язнення.

Також **Чорнокнижному Є.А.** повідомлено, що відповідно до ст. 42 КПК України підозрюваний зобов'язаний:

1) прибути за викликом до слідчого, прокурора, слідчого судді, суду, а в разі неможливості прибути за викликом у призначений строк – заздалегідь повідомити про це зазначених осіб;

2) виконувати обов'язки, покладені на нього рішенням про застосування заходів забезпечення кримінального провадження;

3) підкорятися законним вимогам та розпорядженням слідчого, прокурора, слідчого судді, суду.

Повідомлення про підозру мені вручено. Процесуальні права та обов'язки мені повідомлено. Пам'ятку про права та обов'язки підозрюваного мені вручено.

« _____ » год « _____ » хв « _____ » _____ 2023 року

Підозрюваний: _____
(підпис)

(прізвище, ініціали)

Захисник: _____
(підпис)

(прізвище, ініціали)

**Старший слідчий в особливо важливих
справах Головного слідчого управління
Національної поліції України**

Антоніна КУЛАБУХОВА